

EKSAMENSOPPGAVE

JUS2211 - Forvaltningsrett - Høst 2017

Dato: 8. desember 2017

Tid: kl. 10:00 - 16:00

TEORI (ca. 2 timer)

1. Redegjør for forvaltningsrettens forbud mot vektlegging av utenforliggende hensyn.
2. Forklar sammenhengene mellom forbudet mot vektlegging av utenforliggende hensyn og forbudet mot vilkårlighet i forvaltningen.

PRAKTIKUM (ca. 4 timer)

Peder Ås var 25 år og hadde levd et sorgløst liv preget av utagerende festing, eksperimentering med ulike tablettkombinasjoner og røyking av sterke narkotiske stoffer. Peder reagerte dårlig på dette. Han isolerte seg etter hvert fra omgivelsene og utviklet en frykt for at alle ville ham vondt. Samtidig ble han besatt av retten til å utøve det han betegnet som preventiv nødverge.

Peder gikk etter hvert med på å la seg utrede ved Lillevik Distriktpsikiatriske senter (Lillevik DPS) fordi han mente dette ville bekrefte at det ikke var noe galt med ham. Han ble derfor overrasket da han fikk diagnosen paranoid psykose og motsatte seg enhver behandling. «Det er ikke meg, men verden, det er noe galt med!», hevdet Peder. En av psykiaterne som hadde utredet Peder – og som hadde gitt ham diagnosen – Marte Kirkerud, traff da avgjørelse om at Peder manglet samtykkekompetanse etter pasient- og brukerrettighetsloven § 4-3 på grunn av hans psykiske forstyrrelser. Peder var uenig i avgjørelsen. Han anførte at frykten for omgivelsene var berettiget på grunn av den senere tids terrorangrep i flere europeiske storbyer. I følge Peder viste terroraksjonene at voldsangrep kunne komme fra alle kanter til enhver tid, også fra folk som ser upåfallende ut og oppfører seg helt normalt. Derfor var det ikke noe galt i å ta sine forholdsregler og være beredt til å forsvare seg, med vold om nødvendig, uten at man skulle oppleve å bli mistenkt for å være «sinnssyk» av den grunn. Peder presiserte at han ikke hadde noe ønske om å skade «uskyldige» i forbindelse med utøvelsen av sin rett til nødverge. Om dette mot formodning skulle skje, var dette en pris som det var verdt å betale i kampen mot det onde.

Faglig ansvarlig ved Lillevik DPS, Laura Lauritzen, traff deretter vedtak om at Peder skulle underlegges tvungent psykisk helsevern etter psykisk helsevernloven § 3-3, og dette skulle gjennomføres ved poliklinisk oppfølging og medikamentell behandling, jf. psykisk helsevernloven § 3-5. Den polikliniske oppfølgingen besto i at Peder måtte møte opp til samtalebehandling på Lillevik DPS tre ganger i uken, hver gang med rundt én times varighet. I forbindelse med avslutningen av hver behandlingssesjon fikk Peder utdelt medikamenter som han måtte innta på stedet. Peder motsatte seg tvungent psykisk helsevern og saken endte, via kontrollkommisjonen, i Lillevik tingrett, jf. psykisk helsevernloven § 7-1.

a) Er vilkårene for tvungent psykisk helsevern etter psykisk helsevernloven § 3-3 nr. 3, 4 og 7 oppfylt?

b) I hvilken utstrekning kan Lillevik tingrett overprøve kontrollkommisjonens vurderinger?

Lillevik tingrett kom frem til at vilkårene for tvungen behandling var oppfylt, og behandlingen ble påbegynt etter at dommen ble rettskraftig. Behandlingen ga imidlertid ikke ønskede resultater, og Peders oppførsel ble stadig mer utagerende. Det hele endte med en episode hvor Peder barrikaderte seg inne på et toalett i Lilleviks lokale kjøpesenter med en stor kniv og et balltre. Etter denne hendelsen besluttet psykiater Kofi Ghani at Peder umiddelbart skulle overføres til tvungent psykisk helsevern med døgnopphold på psykiatrisk avdeling ved sykehuset i Storvik, i medhold av psykisk helsevernloven § 4-10.

Peder klagde på overføringsvedtaket til kontrollkommisjonen, hvor psykiateren Lisa Holm var medlem. Holm var tidligere kollega av psykiateren Ghani, som hadde truffet avgjørelsen om å overføre Peder. Begge hadde vært ansatt ved Det medisinske fakultet i Oslo for fire år siden. De hadde da kontorer i nærheten av hverandre, og kjente hverandre ganske godt som kollegaer. Som to toneangivende psykiatere i distriktet møttes de stadig på konferanser og andre faglige tilstelninger. Privat hadde de imidlertid lite kontakt. De pleide å hilse på hverandre når de møttes i Lillevik, der de begge bodde og hadde barn på samme skole. Holm hadde også i sin tid vært veileder for psykiater Kirkerud. Holm vurderte seg likevel som habil til å behandle Peders klage.

c) Var Lisa Holm inhabil til å behandle klagen?

Peder fikk ikke medhold i sin klage. Han fikk raskt stiftet bekjentskap med avdelingens husordensregler, blant annet avdelingens ukentlige og uanmeldte undersøkelser av pasientenes rom og eiendeler. Formålet med kontrollen var å hindre innføring av farlige gjenstander, rusmidler, legemidler, skadelige stoffer eller rømningshjelpemidler. Avdelingen var en regional sikkerhetsavdeling etter psykisk helsevernloven § 4A-2 annet ledd. Sikkerhetsavdelingen hadde tidligere hatt betydelige utfordringer med sirkulasjon av diverse skadelige gjenstander, uten at det var avdekket hvordan disse hadde blitt innført. Problemene hadde imidlertid blitt redusert etter innføringen av de ukentlige rutinekontrollene. Peder motsatte seg slik kontroll.

d) Har ansatte ved Lillevik DPS rettslig adgang til å foreta slik rutinemessig kontroll?

Julen nærmet seg og Peder hadde et sterkt ønske om å delta på familiens tradisjonelle julefeiring. Han søkte derfor om en kortere julepermisjon slik at han kunne ta del i feiringen. Han var inne i en bedre periode og mente at en kortere permisjon måtte være mulig. Peder kunne ikke vise til noe hjemmelsgrunnlag for søknaden. «Når selv farlige kriminelle som satt i fengsel kunne ha rett til permisjon, kunne ikke en pasient under tvang være dårligere stilt», anførte han. Søknaden ble avslått og sykehuset begrunnet dette muntlig med at Peder åpenbart ikke hadde noe i det fri å gjøre. Peder informerte straks om at han ønsket å påklage avslaget. Peder fikk til svar at siden avgjørelsen ikke var bestemmende for hans rettigheter og plikter, var den ikke et enkeltvedtak som kunne påklages.

e) Har Peder Ås klagerett?

Forutsatt at Peder ikke hadde klagerett:

f) Er sykehusets saksbehandling i strid med ulovfestede krav til begrunnelse av forvaltningsavgjørelser?

Oslo, 28.11.2017

Morten Kjelland

Faglig eksamensleder

